

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **L. R.**, zastoupen Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 5, Brno, proti žalovaným: **1) Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, **2) Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Lidické náměstí 9, Ústí nad Labem, **3) Policie České republiky, Kriminalistický ústav**, se sídlem Strojnická 27, Praha 7, **4) Policie České republiky, Policejní prezidium České republiky**, se sídlem Strojnická 27, Praha 7, o kasačních stížnostech žalovaných 2) a 4) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2022, č. j. 10 A 6/2015-136,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2022, č. j. 10 A 6/2015-136, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou dne 9. 1. 2015 k Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím v sejmutí daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru u žalobce dne 10. 11. 2014 podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v relevantním znění (dále jen „zákon o Policii ČR“), a uchování takto získaných informací.

[2] K tvrzenému nezákonnému zásahu došlo v souvislosti se zahájením trestního stíhání žalobce na základě usnesení žalovaného 2) ze dne 12. 8. 2014, č. j. KRPU-91174-16/TČ-2014-040971-KP, za přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv

a svobod člověka podle § 404 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v relevantním znění (dále jen „trestní zákoník“). Dne 10. 11. 2014 žalovaný 2) žalobce vyslechl a současně mu snal otisky prstů a provedl bukální stěr, ze kterého byl vytvořen žalobcův profil DNA. Profil DNA a daktyloskopické otisky žalobce byly zařazeny do policejních databází pod č. AA14-69069-OF01 a č. 1111179355 01 pro účely budoucí identifikace.

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 18. 5. 2022, č. j. 10 A 6/2015-136, žalobě vyhověl a určil, že zásah žalovaného 2) spočívající v sejmutí daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru u žalobce dne 10. 11. 2014 za účelem zařazení a uchování osobních údajů v policejních databázích byl nezákonný (výrok I.). Dále městský soud určil, že zásah žalovaného 4) spočívající v uchování osobních údajů žalobce v evidenci daktyloskopických karet a v informačním systému pro porovnávání a uchování profilů DNA je nezákonný (výrok II.). Městský soud žalovanému 4) přikázal ve lhůtě třiceti dnů ode dne právní moci rozsudku smazat z evidence daktyloskopických karet kartu č. 1111179355 01 a z informačního systému pro porovnávání a uchování profilů DNA profil pod č. AA14-69069-OF01 (výrok III.). Uložil mu rovněž nahradit žalobci náklady řízení (výrok V.). „*Ve zbytku*“ městský soud žalobu zamítl (výrok IV.).

[4] Městský soud nejprve zkoumal pasivní legitimaci účastníků a dospěl k závěru, že za provedení identifikačních úkonů odpovídá příslušné krajské ředitelství policie [žalovaný 2)], zatímco za uchování údajů je odpovědný žalovaný 4). Zbylí žalovaní podle městského soudu pasivně legitimováni nebyli.

[5] Dále městský soud shrnul, že odběr a uchování biometrických údajů podle § 65 zákona o Policii ČR nepředstavují úkony trestního řízení, ale správní činnost zaměřenou na získávání informací pro budoucí identifikaci osob. Odběr biologického materiálu a zpracování profilu DNA představuje intenzivní zásah do práva na soukromí a informační sebeurčení, neboť může odhalit širokou škálu informací, které přesahují účely identifikace. Takový zásah je proto zapotřebí poměřovat testem proporcionality. Účel zásahu, tedy předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti, je podle městského soudu legitimní. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva však není rozhodující pouze legitimní cíl a existence zákonného zmocnění, ale i jeho kvalita. Česká právní úprava stanoví pouze základní podmínku – podezření nebo obvinění z úmyslného trestného činu – aniž by rozlišovala jeho povahu či závažnost. Tím zákonodárce přenáší konkrétní vymezení na vnitřní předpisy policie, k nimž veřejnost nemá přístup.

[6] Městský soud uznal, že trestná činnost spáchaná žalobcem není bagatelního charakteru, neboť zasahuje důstojnost a práva skupiny osob. Na druhou stranu se podle městského soudu nejedná o násilný trestný čin a jde o přečin, tedy sám zákonodárce jej podle názoru městského soudu zařadil mezi méně závažné trestné činy. Samotné jednání žalobce, spočívající podle městského soudu v nošení „*na jedné akci*“ na oblečení viditelného symbolu slunečního kola jakožto zástupného symbolu hákového kříže, nesvědčí podle názoru městského soudu „*o velké závažnosti*“. Tomu má podle městského soudu odpovídat i trest uložený při spodní hranici zákonné sazby. Městský soud dále poznamenal, že policie v případě žalobce nijak nehodnotila, zda je tu riziko, že bude v budoucnu páchat trestnou činnost, u které budou moci být využity uchovávané biometrické údaje. V reakci ze dne 4. 3. 2015 na žádost žalobce o likvidaci osobních údajů policie podle městského soudu pouze

pokračování

uvedla, že žalobce byl v tu dobu stíhán za úmyslný trestný čin a že byl za obdobný čin v minulosti již potrestán. Policie vycházela převážně z obecných statistik recidivy, z takového obecného odůvodnění však nelze podle názoru městského soudu dovodit, že právě u žalobce existuje konkrétní riziko budoucí trestné činnosti, u níž by profil DNA či daktyloskopie mohly sehrát relevantní kriminalistickou roli. Městský soud měl za to, že k vyšetření trestného činu dle § 404 trestního zákoníku, který podle něj žalobce opakovaně spáchal, profil DNA ani otisky prstů nijak nepomohou. Upozornil rovněž, že zákon nestanoví přesnou dobu uchovávání údajů, což policii poskytuje příliš široký prostor pro uvážení. Policie podle městského soudu uchovává zmiňované osobní údaje žalobce na základě právní úpravy, která je nedostatečná, a tudíž je tímto způsobený zásah do práv žalobce nepřiměřený. K nepřiměřenosti zásahu podle městského soudu přispěla i délka uchovávání těchto údajů, která v době vydání rozsudku městského soudu činila již 7 a půl roku. To městský soud považoval za „*dlouhou dobu, která není ve vztahu přiměřenosti k povaze výše popsané trestné činnosti, kterou žalobce v minulosti spáchal*“. Městský soud tak dospěl k závěru, že uchovávání údajů žalobce není přiměřené, tedy je nezákonné. Jelikož sejmutí daktyloskopických otisků a odběr biologického materiálu byly provedeny výhradně za účelem uchování daných osobních údajů v policejních databázích, jsou podle městského soudu nezákonné i tyto identifikační úkony.

II.

Obsah kasačních stížností a dalších podání

[7] Žalovaný 2) [dále jen „stěžovatel a“)“] a žalovaný 4) [dále jen „stěžovatel b“)“] podali proti rozsudku městského soudu kasační stížnosti.

[8] Stěžovatel b) v kasační stížnosti a jejím doplnění namítá, že městský soud založil svůj závěr na údajné nedostatečnosti zákonné úpravy, což je v rozporu s ustálenou judikaturou, podle níž § 65 zákona o Policii ČR představuje dostatečně určitý a předvídatelný zásah do soukromí. Nejvyšší správní soud již opakovaně dovodil, že úprava je ústavně konformní. Tento závěr potvrdil i Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, podle něhož je právní základ pro odběry DNA a snímání otisků prstů dostatečný, konkrétní a poskytuje potřebné záruky. Samotné fyzické odebrání biologických vzorků nepředstavuje porušení práva na nedotknutelnost osoby ani na soukromí. Městský soud se od tohoto závěru bez dostatečného odůvodnění odchýlil a opřel se o starší nálezy či zahraniční judikaturu, která se týkala odlišných úprav a skutkových okolností.

[9] Dále stěžovatel b) připomněl, že žalobce byl v době provedení identifikačních úkonů obviněn z úmyslného trestného činu a již dříve byl za obdobnou trestnou činnost pravomocně odsouzen. Dopouštěl se trestné činnosti v podobě projevů extremismu, která je svou povahou závažná a úzce spjatá s násilím. Pravidelně dochází k její eskalaci a již samotné uchování údajů může mít preventivní účinek. Těmto aspektům však městský soud podle stěžovatele b) nevěnoval dostatečnou pozornost, bagatelizoval charakter extremistické kriminality i význam recidivy, která u těchto trestných činů dosahuje přibližně 50 %. DNA a otisky prstů navíc mohou být využity při objasňování širokého spektra kriminality.

[10] Městský soud podle stěžovatele b) nesprávně hodnotil i dobu uchovávání osobních údajů. Policie má interní mechanismy pravidelného přezkumu potřebnosti uchovávání podle

§ 82 zákona o Policii ČR. V případě žalobce byla tato potřebnost opakovaně potvrzena, zejména s ohledem na recidivu a charakter trestné činnosti. Stěžovatel b) rovněž odkázal na možnost požádat o výmaz osobních údajů podle § 29 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, v relevantním znění (dále jen „zákon o zpracování osobních údajů“). Tento proces je dlouhodobě využíván, rozhodnutí bývá přezkoumatelným způsobem odůvodněno a žadatelé jsou poučeni o možnosti soudní ochrany či o možnosti obrátit se na dozorový orgán (Úřad pro ochranu osobních údajů). Sám žalobce ostatně tohoto práva využil.

[11] Stěžovatel b) vysvětlil, že z profilu DNA nelze zjistit širokou škálu osobních informací, jak dovozoval městský soud. Profil DNA pro forenzní účely je pouze kód složený z číslic a písmen, který slouží pouze k identifikaci a z něhož nelze zjistit citlivé informace o zdravotních či genetických charakteristikách subjektu údajů. Ochrana databází je vysoká, přístupy jsou limitovány a neexistuje riziko jejich zneužívání. Nemožnost jejich využití by naopak mohla omezit činnost policie.

[12] Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel b) navrhuje, aby Nejvyšší správní soud výroky II., III. a V. napadeného rozsudku zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[13] Stěžovatel a) v kasační stížnosti a jejím doplnění namítá, že městský soud neměl posuzovat oba zásahy jako jednotný celek. To platí obzvláště v situaci, kdy adresáty příslušných výroků napadeného rozsudku jsou různé orgány. Odůvodnění napadeného rozsudku je podle stěžovatele a) nedostatečné a nepřehledné. Chybí jasný závěr, jak městský soud vztáhl jím citovanou judikaturu na projednávanou věc. Nevypořádal se rovněž s nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, který dospěl k jednoznačnému závěru, že úprava § 65 odst. 1 písm. a) zákona o Policii ČR není protiústavní. Stěžovatel a) se neztotožňuje se závěrem městského soudu, že trestná činnost žalobce byla méně závažná. Hodnocení městského soudu zcela pomíjí předchozí odsouzení žalobce za extremisticky motivované trestné činy. Podle stěžovatele a) není zřejmé, zda si městský soud vůbec vyžádal trestní spis. Stěžovatel a) je toho názoru, že městský soud nereflakuje širší kontext extremismu, včetně rizika jeho stupňování. Žalobce byl recidivujícím pachatelem úmyslných trestných činů v lokalitě s výraznými sociálními problémy.

[14] Stěžovatel a) proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[15] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele a) upozorňuje, že žádný ze stěžovatelů nepředložil ani nenavrhl k důkazu trestní spis. Správní soud nemůže suplovat důkazní povinnosti stran, musí zůstat nestranným arbitrem. Žalobce se ztotožňuje s městským soudem, že stěžovatelé nepředložili podklady pro tvrzení, že žalobcovy trestné činy vedou k recidivě, jejíž objasnění vyžaduje evidenci biometrických údajů. Tvrzení stěžovatele a) jsou spíše obecnými proklamacemi, nikoli výsledky odborné analýzy. Podle žalobce neměl soud dělit zásah na dvě části, neboť identifikační úkony byly provedeny právě za účelem dlouhodobé evidence takto získaných údajů. Zásah je proto jednotný a nebylo by logické napadat pouze jedno z navzájem propojených opatření.

pokračování

[16] Ke kasační stížnosti stěžovatele b) žalobce upozorňuje, že z profilů DNA lze s velkou mírou pravděpodobnosti určit příbuzenské vztahy. K tomu odkazuje na veřejně dostupné video „*How They Caught The Golden State Killer*“ na YouTube kanále Veritasium (dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=KT18KJouHWg>). Podle žalobce stěžovatel b) mylně interpretuje judikaturu, zejména nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18. Ten se totiž týkal případu, kdy k identifikačním úkonům vůbec nedošlo. Ve vztahu k nakládání s biometrickými údaji Ústavní soud upozornil na rizika nadužívání pravomocí policie a nutnost maximální obezřetnosti. Žalobce zdůrazňuje, že se dopustil pouze přechodu spočívajícího v nošení víceznačného symbolu na triku. Nešlo o trestný čin násilný.

[17] Žalobce se ohrazuje proti obecné argumentaci o údajné typové nebezpečnosti extremismu. Upozorňuje, že v případě „*operace Fénix*“, na niž stěžovatel b) odkazoval, došlo k pravomocnému zproštění všech obviněných. Zdůrazňuje, že ve správním soudnictví nelze přijímat skutková tvrzení bez důkazů. Stěžovatelé však žádné důkazy svých tvrzení nepředložili. Podle žalobce je stávající právní úprava neudržitelná, neboť umožňuje časově neomezené uchovávání biometrických údajů. Ani zákonodárce, ani Ústavní soud však dosud nepřinesli řešení. Městský soud proto podle žalobce správně aplikoval judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, z níž vyplývá, že evidence má být omezena pouze na pachatele závažnějších trestných činů a má být časově limitována.

[18] Žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti zamítl a přiznal mu náhradu nákladů řízení o nich.

[19] Žalovaný 3) se ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem ztotožnil s argumenty obou stěžovatelů. Žalovaný 1) se ke kasačním stížnostem nevyjádřil.

[20] Usnesením ze dne 29. 6. 2022, č. j. 5 As 163/2022-44, Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti stěžovatele b) na jeho návrh odkladný účinek.

III. Přerušení řízení

[21] Nejvyšší správní soud při projednávání věci zjistil, že usnesením ze dne 26. 1. 2023, č. j. 7 As 172/2022-49 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), jeho sedmý senát přerušil řízení o kasační stížnosti řešené v dané věci a předložil Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky:

1. *Jakou míru rozlišování mezi jednotlivými subjekty osobních údajů vyžaduje čl. 4 odst. 1 písm. c) či čl. 6 ve spojení s čl. 10 Směrnice č. 2016/680? Je slučitelné s imperativem minimalizace zpracování osobních údajů, stejně jako povinnosti rozlišovat mezi různými kategoriemi subjektů údajů, aby vnitrostátní právní úprava umožňovala odběr genetických údajů s ohledem na všechny osoby podezřelé nebo obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu?*
2. *Je v souladu s čl. 4 odst. 1 písm. e) Směrnice č. 2016/680, pokud je s odkazem na obecný účel předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti potřeba pokračujícího uchovávání profilu DNA hodnocena orgány Policie na základě jejich interních předpisů, což v praxi často znamená uchovávání citlivých osobních údajů na dobu neurčitou, aniž by byl stanoven jakýkoliv maximální časový limit pro uchovávání těchto osobních údajů?*

Pokud to v souladu není, s ohledem na jaká kritéria má být případně hodnocena časová přiměřenost uchovávání osobních údajů shromážděných a uchovávaných s tímto cílem?

3. *V případě zvláště citlivých osobních údajů spadajících pod čl. 10 Směrnice č. 2016/680, jaký je minimální rozsah hmotně-právních či procesních podmínek získávání, uchovávání, a vymazání těchto údajů, který musí být v právu členského státu upraven „obecně závazným předpisem“? Může mít kvalitu „práva členského státu“ ve smyslu článku 8 odst. 2 ve spojení s čl. 10 Směrnice 2016/680 také judikatura soudní?*

[22] Sedmý senát tak učinil, neboť nabyl pochybnosti o souladu některých aspektů vnitrostátní právní úpravy pro získávání a zpracovávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, jejímž právním základem je § 65 zákona o Policii ČR, s právem Evropské unie [konkrétně se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (dále jen „směrnice 2016/680“)].

[23] Rozhodnutí Soudního dvora o předložených předběžných otázkách je relevantní i pro posouzení kasační stížnosti podané v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud tedy podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. rozhodl usnesením ze dne 28. 4. 2023, č. j. 5 As 163/2022-73, o přerušení řízení o kasační stížnosti.

[24] Soudní dvůr vydal rozsudek ze dne 20. 11. 2025, *Policejní prezidium (Shromažďování biometrických a genetických údajů)*, C-57/23, ECLI:EU:C:2025:905, jímž o předběžných otázkách rozhodl takto:

1. *Články 8 a 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV musí být vykládány v tom smyslu, že pokud jde o shromažďování, uchovávání a výmaz biometrických a genetických údajů, musí být pojem „právo členského státu“ ve smyslu těchto článků chápán tak, že se vztahuje na obecně závazný předpis, který stanoví minimální podmínky shromažďování, uchovávání a výmazu takových údajů, jak je vykládán judikaturou vnitrostátních soudů, za předpokladu, že je tato judikatura dostupná a dostatečně předvídatelná.*
2. *Článek 6 a čl. 4 odst. 1 písm. c) směrnice 2016/680 posuzovaný ve spojení s článkem 10 této směrnice musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která bez rozlišování umožňuje shromažďování biometrických a genetických údajů všech osob obviněných nebo podezřelých ze spáchání úmyslného trestného činu, pokud účely tohoto shromažďování nevyžadují rozlišování mezi těmito dvěma kategoriemi osob a správci jsou v souladu s vnitrostátním právem, včetně judikatury vnitrostátních soudů, povinni dodržovat všechny zásady a zvláštní požadavky stanovené v člancích 4 a 10 uvedené směrnice.*
3. *Článek 4 odst. 1 písm. e) směrnice 2016/680 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, podle níž je potřeba pokračujícího uchovávání biometrických a genetických údajů hodnocena orgány policie na základě interních předpisů, aniž by tato právní úprava stanovila maximální časový limit pro uchovávání,*

pokračování

za předpokladu, že uvedená právní úprava stanoví přiměřené lhůty pro pravidelný přezkum potřeby uložení těchto údajů a že je při tomto přezkumu posouzena naprostá nezbytnost prodloužení jejich uchovávání.

[25] S ohledem na odpadnutí překážky, tedy vydání rozhodnutí Soudního dvora o uvedených předběžných otázkách, Nejvyšší správní soud v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. v usnesení ze dne 28. 11. 2025, č. j. 5 As 163/2022-76, vyslovil, že v řízení o kasačních stížnostech se pokračuje, přičemž poskytl účastníkům řízení možnost se k věci po rozhodnutí Soudního dvora vyjádřit. Této možnosti využil pouze žalobce. Podle něj česká právní úprava nesplňuje požadavky Soudního dvora ani judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Neexistují totiž žádné lhůty pro pravidelný přezkum potřeby uchovávání údajů. Žalobce proto zopakoval svůj návrh, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti zamítl a přiznal mu náhradu nákladů řízení.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že jsou podány včas, neboť byly podány ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), jsou podány oprávněnými osobami, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jednají za ně k tomu pověřeni zaměstnanci s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasačních stížností a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou důvodné.

[27] Úvodem lze poznamenat, že městský soud nevysvětlil, z čeho dovodil, že z profilu DNA evidovaného pro účely identifikace je možné získat „širokou škálu informací o jeho původci“, přestože např. stěžovatel b) tvrdil, že profil DNA představuje „soubor identifikačních znaků nekódující části analyzovaného vzorku DNA“. Jak správně upozornil žalobce v rámci své polemiky se stěžovatelem b), k závěru o tom, co vše lze z profilu DNA skutečně zjistit, by bylo zapotřebí provádět dokazování. Tato okolnost však není pro projednávanou věc rozhodná (mezi účastníky ani městským soudem není sporu o tom, že provedení identifikačních úkonů v každém případě zasahuje do práva na soukromí, na tělesnou integritu a na informační sebeurčení subjektu údajů). Proto ani Nejvyšší správní soud k zadání znaleckého posudku či provedení důkazu videonahrávkou, které navrhoval žalobce, nepřistoupil.

[28] Zejména námitky stěžovatele a) směřují mj. vůči tomu, jak městský soud posoudil, případně naopak opomněl posoudit některé pro věc podstatné otázky, které vyvstávají při posuzování zákonnosti provedených identifikačních úkonů a evidence takto získaných osobních údajů, především otázku, zda se v této věci jednalo o jediný, či naopak více zásahů správního orgánu (správních orgánů), s čímž souvisí otázka, zda a jakým způsobem měla být žalobci poskytnuta soudní ochrana, jakož i otázka procesní a věcné pasivní legitimace.

IV.a) Pasivní legitimace

[29] V této souvislosti je předně třeba zdůraznit, že v nynější věci za jednotlivé činnosti odpovídají různé orgány (útvary policie). Zatímco identifikační úkony obvykle provádí příslušné krajské ředitelství policie, databáze DNA a daktyloskopických otisků vede podle závěrů městského soudu Policie ČR, Policejní prezidium ČR [tedy stěžovatel b)]. Za určitých okolností může sehrát roli i Policie ČR jako ozbrojený bezpečnostní sbor – v takových případech je podle § 83 s. ř. s., části věty za středníkem, žalovaným správní orgán, jemuž je takový sbor podřízen, tedy Ministerstvo vnitra [žalovaný 1)], srov. též rozsudek městského soudu ze dne 30. 1. 2024, č. j. 15 A 38/2021-167, který takto posoudil vykonání eskorty policisty za účelem přepravy žalobce v uvedené věci na místo, kde mu byly provedeny identifikační úkony. Je však možné souhlasit s nyní napadeným rozsudkem městského soudu, že samotné provádění identifikačních úkonů ve smyslu § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR obecně představuje úkon v oblasti veřejné správy (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015-41, a ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93, či usnesení zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2020, č. j. Nad 22/2020-35).

[30] Městský soud v projednávané věci vyhodnotil, že za samotné provedení identifikačních úkonů je odpovědný stěžovatel a) a za uchování takto získaných osobních údajů žalobce pak stěžovatel b). Pasivní procesní legitimace žalovaného 1) (Ministerstva vnitra) vychází z toho, že i přes výzvu soudu žalobce setrval na tom, že i jemu, stejně jako ostatním žalovaným, je přičitatelný napadený zásah, přičemž podle § 83 s. ř. s., části věty před středníkem, je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53, publ. pod č. 3196/2015 Sb. NSS). K nedostatku pasivní věcné legitimace žalovaného 1) se městský soud v nynější věci podrobně vyjádřil v usnesení ze dne 18. 1. 2016, č. j. 10 A 6/2015-59, jímž vyzval žalobce ke změně původního označení žalovaného, jímž bylo právě pouze Ministerstvo vnitra, a následně i v napadeném rozsudku. Jak již bylo zmíněno, Nejvyšší správní soud s jeho závěry ohledně nedostatku pasivní věcné legitimace žalovaného 1) souhlasí. Žalovaný 1) tedy zůstal účastníkem řízení o žalobě a následně o kasační stížnosti (§ 105 odst. 1 s. ř. s.), avšak žaloba proti němu byla městským soudem po právu zamítnuta. Lze jen podotknout, že tomu měla též odpovídat formulace výroku IV. napadeného rozsudku. Jeho znění („*Ve zbytku se žaloba zamítá.*“) je totiž naopak přinejmenším nepřesné a matoucí, neboť vzbuzuje dojem, že žalobě nebylo vyhověno nikoli jen ve vztahu ke konkrétním žalovaným 1) a 3), ale i co do části předmětu žaloby, jenž však rozsudek zcela vyčerpá již svými vyhovujícími výroky I. až III.

[31] K pasivní legitimaci žalovaného 3) (Policie České republiky, Kriminologického ústavu) se však městský soud vyjádřil toliko stručně, když konstatoval, že žalobu vůči žalovanému 3) je třeba zamítnout pro nedostatek pasivní legitimace, neboť podle sdělení stěžovatele b) [Policie ČR, Policejní prezidium ČR] je správcem obou databází, kde jsou uchovávány osobní údaje žalobce, Policie ČR, přičemž útvarem policie, který za policii „*jako celek jedná*“, je podle názoru městského soudu právě jen stěžovatel b). Za prvé však není jasné, z čeho městský soud dovozuje, že stěžovatel b) ve všech případech jedná za Policii ČR, ani proč tento svůj názor tedy soud nevztáhl i na stěžovatele a) (Policii České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje). Za druhé, pro posouzení aktivní věcné legitimace žalovaného 3) není rozhodné, zda za něj stěžovatel b) ve smyslu

pokračování

soukromoprávním „jedná“, ale zda v daném případě, tedy při správě některé z databází, v nichž jsou evidovány osobní údaje žalobce, žalovaný 3) vystupuje jako samostatný správní orgán odlišný od stěžovatele b), či nikoliv. Tuto otázku městský soud neposoudil a nezabýval se ani tím, zda lze žalovaného 3) vůbec, v jakékoli jeho roli, považovat za správní orgán, zda tedy tento útvar policie vůbec má ve smyslu § 33 odst. 2 s. ř. s. způsobilost být účastníkem soudního řízení správního. Pokud by tomu tak nebylo, musel by městský soud žalobu vůči žalovanému 3) odmítnout dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, nikoliv zamítnout pro nedostatek pasivní věcné legitimace, jak městský soud (navíc nesprávnou formou – viz výše) učinil. V takovém případě by se jednalo o zmatečnostní vadu dle §103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., k níž by Nejvyšší správní soud musel dle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud poznamenává, že s žalovaným 3) jako s účastníkem řízení o kasační stížnosti jednal právě z toho důvodu, že byl za účastníka řízení považován městským soudem v napadeném rozsudku (§ 105 odst. 1 s. ř. s.). Závěr o způsobilosti žalovaného 3) být účastníkem řízení a v návaznosti na to ani závěr o tom, že není ve věci pasivně legitimován, však nejsou v napadeném rozsudku dostatečně odůvodněny, a městský soud se těmito otázkami musí zabývat v dalším řízení.

IV.b) Poskytování soudní ochrany

[32] Nejvyšší správní soud poznamenává, že v praxi může dojít k široké škále situací, v nichž příslušné správní orgány poruší práva subjektů údajů. Nejčastější budou patrně případy, kdy již samotné identifikační úkony budou nezákonné, což povede též k protiprávnímu uchovávání takto získaných osobních údajů. Právě taková situace nastala podle žalobce i městského soudu v posuzované věci. Do práv subjektu údajů však bude nezákonně zasazeno i tehdy, když dojde k identifikačním úkonům v souladu se všemi právními předpisy i judikaturou, ovšem uchovávání získaných osobních údajů překročí dobu, po níž je jejich zpracování přiměřené (případně jsou tyto údaje uchovávány nezákonným způsobem). V takovém případě však nelze dovozovat, že bylo protiprávní již samotné původní provedení identifikačních úkonů, ale protiprávnost vznikla až v důsledku následného pochybení správního orgánu, který vede příslušnou databázi.

[33] Existuje však ještě třetí možnost, na niž je třeba při poskytování ochrany před nezákonným zpracováním osobních údajů pamatovat: může dojít k protiprávním identifikačním úkonům, avšak v mezidobí nastanou okolnosti, které způsobí, že další uchovávání takto (původně protiprávně) získaných osobních údajů již bude nezbytné. To může nastat např. tehdy, pokud po provedení identifikačních úkonů dojde k zahájení trestního stíhání pro závažnější úmyslný trestný čin, který by již v souladu s § 65 zákona o Policii ČR a příslušnou judikaturou uchovávání daných osobních údajů odůvodňoval. V takové situaci by postrádalo smysl již získané osobní údaje likvidovat a následně se je snažit získat znovu.

[34] Z výše uvedeného vyplývá, že úkony jednotlivých orgánů policie spočívající v prvotním provedení identifikačních úkonů a následné evidenci takto získaných osobních údajů není možné směšovat ani spojovat. Nezákonnost uchovávání osobních údajů nemusí bez dalšího znamenat nezákonnost původního provedení identifikačních úkonů a naopak. Jak tento soud upozornil v nedávném rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, „[k]onkrétní druh soudní ochrany ve správním soudnictví v této oblasti závisí na tom, proti čemu

dotčená osoba coby žalobce přesně brojí. Lze si přitom představit tři základní typové situace. Zaprvé se může domáhat soudní ochrany již proti předvolání či výzvě k podstoupení identifikačních úkonů dle § 65 zákona o policii. V takovém případě je soudní ochrana poskytována prostřednictvím zásahové žaloby (viz např. rozsudek NSS ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33, či náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 7/18, body 42, 45). Zadruhé může podaná žaloba směřovat proti samotnému provedení identifikačních úkonů. Také v tomto případě je soudní ochrana poskytována formou zásahové žaloby (viz např. rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2025, č. j. 5 As 327/2022-48, č. 4726/2026 Sb. NSS). Zatřetí pak může žalobce brojit proti (trvajícimu) uchovávaní získaných identifikačních údajů (soudní ochrana se samozřejmě týká i ostatních typů zpracování osobních údajů, v dané oblasti se však bude nejčastěji jednat právě o jejich uchovávaní). Zde však nachází uplatnění nikoli subsidiární zásahová žaloba, nýbrž primární žaloba proti rozhodnutí správního orgánu (k pořadí žalobních typů srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, č. 2206/2011 Sb. NSS).“

[35] Městský soud se tímto rozlišením ani v nyní napadeném rozsudku výslovně nezabýval, ovšem je zřejmé, že považoval za nepřiměřené jak původní provedení identifikačních úkonů stěžovatelem a), tak následné uchovávaní osobních údajů žalobce, které přepisoval stěžovateli b).

[36] Podle § 82 s. ř. s. „[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen ‚zásah‘) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“.

[37] Podle § 85 s. ř. s. „[ž]aloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný“.

[38] Městský soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, podle něhož zásahová žaloba může být úspěšná pouze při kumulativním splnění následujících podmínek: „Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením (zásahem správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).“ Tento právní názor sice dosud nebyl zcela překonán, ale v každém případě byl v některých ohledech podstatně modifikován pozdější judikaturou zejména rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, a to mj. v tom, že zásahem správního orgánu může být i jeho nečinnost, pokud nejde o nečinnost při vydání správního rozhodnutí (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, publ. pod č. 2206/2011 Sb. NSS), ale také v tom, že je třeba rozlišovat podmínky nezbytné pro samotnou projednatelnost zásahové žaloby od těch, které se skutečně týkají její úspěšnosti, tedy důvodnosti.

[39] V rozsudku ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, publ. pod č. 4178/2021 Sb. NSS, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu shrnul: „Pokud nebude zásahová žaloba odmítnuta proto, že v žalobě označené jednání nemůže být již z povahy věci nezákonným zásahem [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], je namístež zkoumat její přípustnost z hledisek § 85 s. ř. s.,

pokračování

části věry před středníkem. Soud si musí nejprve ujasnit, zda projednávaná žaloba je ‚zápůrčí‘, tj. směřuje proti zásahu, který doposud nebyl ukončen, anebo ‚určovací‘, tedy směřuje proti zásahu, který již ukončen byl. Zatímco u určovací žaloby nezkoumá, zda se žalobce ochrany před zásahem či jiné formy nápravy mohl domáhat jinými právními prostředky, a pokud ano, zda tak učinil, u zápůrčí žaloby takové zkoumání provést musí. Zjistí-li, že uvedené právní prostředky měl žalobce k dispozici, avšak nevyužil jich, musí soud žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s. ř. s.“.

[40] Mezi účastníky je nesporné, že se žalobce domáhal především likvidace osobních údajů, které o něm podle závěrů městského soudu eviduje stěžovatel b). Žalobce byl totiž přesvědčen o neústavnosti (zejména rozporu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jak ji vykládá judikatura Evropského soudu pro lidská práva) § 65 zákona o Policii ČR, na jehož základě stěžovatel a) provedl bukální stěr a snal žalobci daktyloskopické otisky. Z toho je zřejmé, že šlo o zásahovou žalobu zápůrčí. Bylo tedy na místě zabývat se otázkou, zda neexistují jiné možnosti ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s.

[41] Zákon o Policii ČR, ve znění účinném do 23. 4. 2019, stanovil postup, podle něhož mohl subjekt údajů požádat Policii ČR, Policejní prezidium ČR [stěžovatele b)] o opravu, likvidaci, blokování nebo doplnění osobních údajů, popř. vysvětlení jejich zpracování. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 49/2018-50, s odkazem na svou předchozí judikaturu (rozsudky ze dne 25. 6. 2014, č. j. 1 Aps 15/2013-33, publ. pod č. 3088/2014 Sb. NSS, a ze dne 7. 10. 2016, č. j. 8 As 37/2016-31) dospěl k závěru, že sdělení podle § 83 odst. 5 zákona o Policii ČR, ve znění účinném do 23. 4. 2019, o vyřízení mj. žádosti o likvidaci osobních údajů evidovaných o dané osobě Policií ČR, bylo rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a lze se proti němu tedy bránit správní žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, která má přednost před zápůrčí žalobou zásahovou. Rozsudkem ze dne 18. 11. 2020, č. j. 4 Azs 246/2020-27, publ. pod č. 4113/2021 Sb. NSS, následně tento soud vztáhl výše uvedený právní názor i na nynější právní úpravu, v níž je žádost o výmaz osobních údajů zpracovávaných mj. na základě § 65 zákona o Policii ČR upravena v § 29 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů a sdělení (rozhodnutí) o vyřízení mj. této žádosti v § 30 odst. 4 téhož zákona.

[42] Z výše uvedeného vyplývá, že v případě evidence údajů zákon umožňuje domoci se nápravy u správce údajů [v projednávané věci jím je podle závěrů městského soudu stěžovatel b)]. Tato možnost existovala již v době, kdy u žalobce byly provedeny identifikační úkony (a žalobce jí využil, když dne 9. 1. 2015 požádal o likvidaci osobních údajů) a trvala i v době rozhodování městského soudu. Sám žalobce však od roku 2015 již o likvidaci osobních údajů ani jednou nepožádal (jak uvedl jeho zástupce na jednání před městským soudem), přestože žádost bylo podle § 83 odst. 3 zákona o Policii ČR, ve znění účinném do 23. 4. 2019, možné podat každých 6 měsíců (nyní § 30 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů stanoví, že pokud spravující orgán doloží, že je uvedená žádost zjevně nedůvodná nebo nepřiměřená, zejména proto, že se v krátké době v téže věci opakuje, nemusí žádosti vyhovět.).

[43] Městský soud se v napadeném rozsudku možností podat žádost o likvidaci osobních údajů zabýval, dospěl však k názoru, že nejde o účinný prostředek obrany. Tyto své závěry však podložil toliko svým konstatováním a nevysvětlil, jak k tomuto závěru dospěl.

Vzhledem k tomu, že městský soud neuvedl žádnou relevantní argumentaci, která by mohla dosavadní judikaturu zpochybnit, Nejvyšší správní soud pouze odkazuje na vysvětlení obsažené ve zmiňovaném rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198: „Z judikatury přitom plyne, že sdělení orgánu veřejné moci, kterým nebylo vyhověno žádosti o výmaz zpracovávaných osobních údajů (zde konkrétně jak písemná informace o vyřízení žádosti podle § 83 odst. 5 zákona o policii ve znění účinném do 23. 4. 2019, tak písemná informace o vyřízení žádosti podle § 30 odst. 4 zákona o zpracování osobních údajů), jsou rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (srov. např. rozsudky NSS ze dne 25. 6. 2014, č. j. 1 Aps 15/2013-33, č. 3088/2014 Sb. NSS, ze dne 7. 10. 2016, č. j. 8 As 37/2016-31, ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 As 49/2018-50, ze dne 18. 11. 2020, č. j. 4 As 246/2020-27, ze dne 28. 11. 2025, č. j. 5 As 111/2024-60; přímo ve vztahu k uchovávaní identifikačních údajů získaných dle § 65 odst. 1 zákona o policii viz rozsudky NSS ze dne 21. 11. 2025, č. j. 21 As 121/2025-36, či ze dne 18. 3. 2026, č. j. 2 As 24/2024-27). Prostředkem soudní ochrany je zde tudíž žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, neboť přichází-li ve věci v úvahu využití tohoto žalobního typu, je (zápůrčí) zásahová žaloba nepřijatelná. Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. má v systému správních žalob ústřední postavení, zásahová žaloba hraje roli pomocného prostředku ochrany a doplňku tam, kam ochrana podle § 65 a násl. s. ř. s. nedosáhne (usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Aps 3/2008-98, body 17, 18). Dotčená osoba si tudíž nemůže zvolit, jaký žalobní typ by byl pro ni výhodnější a jaký nakonec využije (srov. např. rozsudek ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004-42, č. 720/2005 Sb. NSS).“

[44] Zároveň je však třeba vzít v úvahu specifičnost identifikačních úkonů. Na rozdíl od evidence v jiných databázích, kdy nemusí vůbec dojít ke kontaktu subjektu údajů s orgánem shromažďujícím či zpracovávajícím osobní údaje, provedení identifikačních úkonů, jakými jsou také sejmutí otisků či odběr DNA, se z povahy věci bez subjektu údajů neobejde. Ústavní soud dovodil, že již předvolání k provedení identifikačních úkonů představuje zásah, proti němuž se lze bránit žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s. (usnesení ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, či náleze ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18). Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu dále plyne, že zásahová žaloba je prostředkem obrany i proti provedení identifikačních údajů jako takovému (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 17. 5. 2022, č. j. 9 As 124/2018-46, ze dne 30. 5. 2022, č. j. 4 As 27/2018-55, ze dne 15. 12. 2025, č. j. 5 As 327/2022-48, publ. pod č. 4726/2026 Sb. NSS, a ze dne 26. 2. 2026, č. j. 2 As 173/2021-35). K témuž závěru dospěl již Ústavní soud v usnesení ze dne 4. 3. 2013, sp. zn. I. ÚS 3721/12.

[45] Pokud by však důsledkem deklarace nezákonnosti identifikačních úkonů nemohl být výmaz (likvidace) takto protiprávně získaných osobních údajů (za předpokladu, že nejsou dány žádné jiné důvody pro nezbytnost jejich dalšího uchování), velmi by to snížilo účinnost zásahové žaloby. Při projednávání tohoto typu žaloby musí krajský (městský) soud v souladu s § 87 odst. 2 s. ř. s. posuzovat nejen samotný zásah, ale též jeho případné trvající důsledky. V případech, kdy uchovávaní osobních údajů provádí též orgán, který provedl odběr vzorků, lze hovořit o jediném zásahu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2025, č. j. 5 As 200/2024-35, publ. pod č. 4672/2025 Sb. NSS), příp. zásahu a jeho trvajícím důsledku. Naopak obecně platí, že v situacích, kdy za namítané porušení práv jednotlivce odpovídají orgány různé, je zapotřebí jejich případné zásahy rozlišovat (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2019, č. j. 10 As 355/2017-101, publ. pod č. 3923/2019 Sb. NSS).

pokračování

[46] Uvedené rozlišování však postrádá smysl v projednávané věci, neboť i sběr biometrických údajů může být v některých případech proveden útvarem policie s celostátní působností. Právě taková situace nastala v případě, který tento soud posuzoval ve zmiňovaném rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, kdy byl žalovaným orgánem dosud pouze stěžovatel b). Postrádalo by smysl, aby se v těchto případech při poskytování soudní ochrany postupovalo zásadně jinak než tam, kde identifikační úkony provedlo příslušné krajské ředitelství policie. Nelze zároveň pominout, že zásahová žaloba proti provedení identifikačních úkonů bude úspěšná právě v těch případech, kdy už samotné toto provedení bylo nezákonné, tedy v případě těch nejzásadnějších pochybení správních orgánů. Jak bylo podrobně popsáno v níže citované části rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, obecná právní úprava může být dostatečná pouze za předpokladu, že jsou zajištěny účinné možnosti nápravy. Proto v případech, kdy subjekt údajů tvrdí, že již sběr jeho biometrických údajů byl nezákonný, lze připustit, aby se domáhal i odstranění důsledku takového nezákonného zásahu, tedy výmazu (likvidace) nezákonně získaných osobních údajů. Takový postup tento soud již připustil v rozsudku ze dne 17. 5. 2022, č. j. 9 As 124/2018-46, jímž zamítl kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 3. 2018, č. j. 50 A 59/2017-35. Tímto rozsudkem krajský soud určil, že zásah spočívající v provedení identifikačních úkonů u žalobkyně v uvedené věci byl nezákonný a nařídil odstranění negativních důsledků tohoto zásahu (likvidaci osobních údajů).

[47] Co se týká délky uchovávání osobních údajů získaných identifikačními úkony, Nejvyšší správní soud v první řadě opakuje, že k obraně proti pokračujícímu zpracovávání osobních údajů slouží žádost o výmaz (likvidaci) osobních údajů podle § 29 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů, dříve podle § 83 odst. 2 zákona o Policii ČR. Žalobci nic nebránilo této možnosti využít a požádat o likvidaci (resp. výmaz) osobních údajů i v průběhu řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, jakož i v průběhu řízení o kasační stížnosti proti rozsudku městského soudu. Právě v rámci posuzování žádosti o výmaz (likvidaci) osobních údajů je totiž správce údajů schopen vyhodnotit všechny skutečnosti relevantní pro posouzení, zda je další evidence údajů zcela nezbytná (nikoli jen dílčí otázku, zda samotné identifikační úkony byly provedeny v souladu se zákonem a judikaturou).

[48] Lze konečně rovněž poznamenat, že v obvyklých případech, kdy bude evidence údajů napadena zásahovou žalobou jako důsledek tvrzeného nezákonného provedení identifikačních úkonů, obvykle nebude délka uchovávání relevantní. Takovou žalobu lze totiž podle § 84 odst. 1 věty první s. ř. s. podat pouze v subjektivní lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu, tedy o provedení identifikačních úkonů, což bude obvykle splývat s datem jejich faktického provedení, takže objektivní lhůta 2 let od okamžiku, kdy k tomuto zásahu došlo, jak ji stanoví § 84 odst. 1 věta druhá s. ř. s., se v těchto případech vůbec neuplatní. Zápůrčí zásahové žaloby se zároveň v souladu s § 56 odst. 3 s. ř. s. projednávají přednostně. Lze tedy očekávat pravomocný rozsudek nejpozději do několika málo měsíců po provedení identifikačních úkonů. V projednávané věci však bylo soudní řízení dvakrát přerušeno, jednak v období od 5. 2. 2018 do 21. 4. 2022, kdy městský soud vyčkával na vydání nálezů Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/18, podruhé v řízení o kasační stížnosti v době, kdy byly položeny předběžné otázky Soudnímu

dvoru (od 5. 5. 2023 do 1. 12. 2025). Byť Nejvyšší správní soud přezkoumává rozsudek městského soudu k datu jeho vydání, takže zmiňované přerušení řízení o kasační stížnosti prozatím není pro posouzení věci relevantní, otázka doby zpracovávání osobních údajů žalobce i tak, vzhledem k délce řízení před městským soudem, výjimečně nabývá na významu i v této věci.

IV.c) Dostatečnost právní úpravy

[49] Stěžovatelé dále napadají zejména závěry městského soudu týkající se nedostatečnosti právní úpravy. Nejvyšší správní soud k této problematice poznamenává, že odůvodnění napadeného rozsudku je v tomto ohledu skutečně poněkud rozporné, neboť z něj není zcela zřejmé, zda městskému soudu postačovala k vyhovění žalobě skutečnost, že městský soud považoval právní úpravu odebrání a zejména uchovávání daných osobních údajů za rozpornou s ústavním pořádkem, včetně Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak ji ve své judikatuře vykládá Evropský soud pro lidská práva, nebo zda měla nezákonnost spočívat primárně v tom, že se jednalo o nepřiměřený zásah v tomto konkrétním případě. Městský soud totiž po úvodních úvahách v bodě 39 konstatuje, že § 65 zákona o Policii ČR [tedy jak jeho odstavec 1, který se týká samotných identifikačních úkonů, tak jeho odstavec 5, který upravuje uchovávání, resp. výmaz (dříve likvidaci) takto získaných osobních údajů] ponechává dostatečný prostor pro ústavně konformní výklad. Následně však městský soud dovozuje, že došlo k nezákonnému zásahu do práv žalobce právě z důvodu nedostatečnosti právní úpravy, resp. jejího rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu (body 53 a 54 napadeného rozsudku týkající se provedení identifikačních úkonů a zejména body 60 až 66 týkající se převážně uchovávání takto získaných osobních údajů). Jak již však bylo naznačeno, v jiných částech odůvodnění napadeného rozsudku městský soud spornou právní úpravu v intencích judikatury Nejvyššího správního soudu na projednávanou věc aplikuje (body 55 až 59) a dochází k závěru, že v tomto konkrétním případě byl postup obou stěžovatelů nepřiměřený. Je pravdou, že se městský soud pokusil propojit oba přístupy v bodě 42 napadeného rozsudku, kdy s odkazem na judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva konstatoval, že musel „vzít v potaz dostatečnou určitost zákona při posuzování přiměřenosti zásahu do práv žalobce“, nicméně zdejší soud má za to, že ani tímto konstatováním popsaná rozpornost a nejednoznačnost závěrů městského soudu, na niž upozorňují rovněž stěžovatelé, zcela odstraněna nebyla.

[50] Část napadeného rozsudku, která se (ne)dostatečností právní úpravy zabývala, byla do značné míry podobná části odůvodnění rozsudku městského soudu ze dne 23. 6. 2022, č. j. 6 A 88/2016-160, který byl zrušen již zmiňovaným nedávným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, a uvedená věc byla městskému soudu vrácena k dalšímu řízení. V uvedeném rozsudku zdejší soud vytkl městskému soudu, že posuzoval právní úpravu izolovaně, bez zohlednění celého právního rámce a relevantních změn plynoucích z přijetí směrnice 2016/680 a navazující judikatury Soudního dvora. Nejvyšší správní soud připomněl, že § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR byl i přes svou obecnost nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, shledán ústavně konformním, jak upozorňují rovněž stěžovatelé v nyní posuzované věci. Zdejší soud odkázal také na svou nejnovější judikaturu již navazující na rozsudek Soudního dvora *Policejní prezidium (Shromažďování biometrických a genetických údajů)* (zejména již

pokračování

zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2025, č. j. 5 As 327/2022-48), která ve světle první odpovědi Soudního dvora v uvedené věci dospěla k obdobnému závěru, pokud jde o soulad § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR s unijním právem (mj. se směrnicí 2016/680).

[51] Tyto úvahy Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, přijatým právě ve věci, v níž zdejší soud dříve položil předběžné otázky, na něž Soudní dvůr reagoval v rozsudku *Policejní prezidium (Shromažďování biometrických a genetických údajů)*, jednak dále rozvedl též ve světle druhé odpovědi Soudního dvora na tyto předběžné otázky a jednak se vyjádřil zejména ve světle třetí odpovědi Soudního dvora ke konformitě právní úpravy uchovávání osobních údajů s unijním právem, ale i s ústavním pořádkem při vědomí toho, že o této otázce Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18, jak zdůrazňoval městský soud i v nyní posuzované věci, nerozhodl.

[52] Konkrétně zdejší soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, konstatoval:

„Jde-li tedy o kvalitu právní úpravy aplikovatelné v projednávané věci, je z hlediska vnitrostátního práva nezbytné na prvním místě zopakovat, že ustanovení § 65 odst. 1 zákona o policii bylo podrobeno přezkumu ústavnosti. V této souvislosti postačí odkázat na nálezh sp. zn. Pl. ÚS 7/18, kterým Ústavní soud zamítl návrh na jeho zrušení v části týkající se možnosti odebrat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. V tomto nálezu se přitom Ústavní soud zabýval mimo jiné právě i otázkou dostatečné přesnosti právní úpravy a neshledal, že by její přílišná obecnost či neúplnost způsobovala protiústavnost posuzovaného ustanovení [viz blíže část IX. d) uvedeného nálezu].

Pokud jde o unijní právo, Nejvyšší správní soud se již zabýval aplikací rozsudku Soudního dvora ve věci C-57/23 na konkrétní případ, a to v rozsudku ze dne 15. 12. 2025, č. j. 5 As 327/2022-48, č. 4726/2026 Sb. NSS. V něm dospěl k závěru (bod 34), že „právo České republiky upravující shromažďování, uchování a výmaz osobních údajů (včetně údajů biometrických a genetických), jak je vykládáno dostupnou a dostatečně předvídatelnou judikaturou správních soudů, stanovuje dostatečně minimální podmínky zpracování těchto osobních údajů tak, aby mohlo sloužit coby právní základ zpracování ve smyslu čl. 8 a čl. 10 směrnice 2016/680 (resp. coby jiný oprávněný důvod pro zpracování ve smyslu čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie)“.

Pátý senát v návaznosti na první odpověď Soudního dvora a na čl. 8 odst. 2 směrnice 2016/680 především ověřil, že § 65 zákona o policii stanoví v odstavci 5 cíle zpracování osobních údajů („cíle“ ve smyslu směrnice 2016/680, tedy obecnější účely uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/680, viz bod 81 rozsudku ve věci C-57/23; sám zákon zde hovoří o účelech), jimiž jsou předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti. V odstavci 1 téhož paragrafu pak zákon o policii vymezuje účel zpracování (opět „účel“ ve smyslu směrnice 2016/680, tedy specifický a konkrétní účel zpracování osobních údajů s ohledem na takový úkol, kterým je správce pověřen), jímž je budoucí identifikace při plnění úkolů Policie České republiky, jakož i to, jakých údajů se zpracování týká (daktyloskopické otisky, tělesné znaky,

výsledky měření těla, obrazové, zvukové a obdobné záznamy a biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení).

Nad rámec citovaného rozsudku pátého senátu lze dodat, že Nejvyšší správní soud se již k cílům a účelům posuzovaného zpracování osobních údajů vyjádřil např. v rozsudku ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 241/2019-46, bod 16, v němž uvedl, že ‚smyslem získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je obecné potírání trestné činnosti skrze možnost orgánů činných v trestním řízení v budoucnu identifikovat a usvědčit možné pachatele trestných činů především díky existujícím databázím uchovávajícím profily DNA a daktyloskopické otisky‘. A pominout rozhodně nelze ani úvahy uvedené Ústavním soudem v bodech 80 až 86 a 91 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/18.

Dotčený § 65 zákona o policii přitom není ani dle citovaného rozsudku pátého senátu jediným ustanovením normujícím zpracování osobních údajů v souvislosti s činností policie. V tomto ohledu je třeba zmínit zejména § 79 a násl. zákona o policii. Povinnost přiměřeného postupu policisty i zaměstnance policie při zásahu do práv a svobod osob zakotvuje § 11 písm. c) zákona o policii. Zásady a pravidla pro zpracování osobních údajů (včetně úpravy záruk práv subjektů údajů, resp. povinnosti tyto záruky poskytnout) blíže rozvádí zákon o zpracování osobních údajů, a to ve vztahu k úkolům policie zejména v části první hlavy III.

Judikatura správních soudů pak výkladem dovodila požadavky, jejichž cílem je především dodržování zásady minimalizace zpracování osobních údajů [srov. čl. 4 odst. 1 písm. c) směrnice 2016/680] a přiměřenosti zásahu do práv subjektů údajů – zejména povinnost policie před přistoupením ke zpracování osobních údajů zohlednit mimo jiné dosavadní trestnou činnost pachatele, typovou i individuální závažnost trestné činnosti, v souvislosti s níž má dojít k odběru vzorku, i osobu pachatele včetně jeho věku (viz zejména rozsudky NSS ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49 a č. j. 5 As 241/2019-46, či ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 164/2019-30, č. 4018/2020 Sb. NSS, a na ně navazující další judikaturu, např. rozsudky NSS ze dne 28. 11. 2022, č. j. 10 As 300/2022-20, ze dne 10. 8. 2023, č. j. 2 As 115/2023-38, ze dne 15. 6. 2023, č. j. 2 As 252/2021-25, rozsudek ze dne 21. 11. 2025, č. j. 21 As 121/2025-36, ze dne 30. 1. 2026, č. j. 5 As 161/2022-30, či ze dne 26. 2. 2026, č. j. 2 As 173/2021-35, z rozhodovací praxe krajských soudů srov. např. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2025, č. j. 31 A 66/2024-63, Krajského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2024, č. j. 51 A 96/2023-52, Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 12. 2022, č. j. 55 A 59/2022-113, či Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 20. 2. 2024, č. j. 65 A 91/2023-61). Obdobná kritéria považuje při hodnocení, zda je zpracování osobních údajů (zcela) nezbytné, za podstatná též judikatura Soudního dvora (srov. bod 84 rozsudku ve věci C-57/23, či bod 132 rozsudku ve věci C-205/21 [rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 1. 2023, Ministerstvo na vatrešnite raboty (Zpracování biometrických a genetických údajů policejními orgány), C-205/21, ECLI:EU:C:2023:49]).

Ve vztahu k judikatuře správních soudů zároveň pátý senát v návaznosti na výslovný požadavek Soudního dvora v rozsudku ve věci C-57/23 ohledně možnosti podřazení judikatury (soudního výkladu) pod pojem ‚právo členského státu‘ shledal, že judikatura českých správních soudů splňuje kritéria dostupnosti a dostatečné předvídatelnosti. K posledně zmíněnému kritériu pak i s odkazem na rozhodovací činnost ESLP připomněl, že předvídatelnost práva nemůže být absolutní, neboť bez jisté míry neurčitosti by právo nebylo schopno reagovat na měnící

pokračování

se společenskou situací. Srovnal úpravu v zákoně o policii rovněž s nařízením GDPR [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)], jehož způsob regulace ochrany osobních údajů (byť přímo nedopadá na odebírání ani uchovávání biometrických či genetických údajů dle § 65 zákona o Policii ČR) je taktéž poměrně obecný, postavený na povinnosti každého správce osobních údajů dodržovat zásady zákonnosti, korektnosti a transparentnosti, účelového omezení, minimalizace údajů, přesnosti, omezení uložení a integrity a důvěrnosti. Česká právní úprava je dle páteho senátu zcela jasná, pokud jde o vymezení případů, kdy je provedení identifikačních úkonů podle § 65 odst. 1 zákona o policii myslitelné. Nelze předem s absolutní jistotou určit, v jakých případech bude zpracování osobních údajů nezbytné, jsou však známa kritéria, na jejichž základě se potřebnost zpracování v individuálních případech posuzuje. Nad míru podrobná pravidla by vedla k rigiditě regulace a nedostatečnému prostoru pro zvážení individuálních okolností každého případu a v konečném důsledku paradoxně ke zpracování údajů nepotřebných či naopak nezpracování údajů, které jsou pro plnění úkolů policie nezbytné.

Nejvyšší správní soud nemá v nyní projednávané věci žádný důvod se od těchto závěrů odchýlit. Nad rámec uvedeného se nicméně dále vyjádří k některým dalším otázkám, jimiž se pátý senát vzhledem k vymezenému předmětu řízení neměl zapotřebí blíže zabývat.

Na tomto místě jde v první řadě o druhou odpověď Soudního dvora ve věci C-57/23 týkající se míry rozlišování mezi jednotlivými subjekty osobních údajů. Již v rozsudku ve věci C-205/21 (viz body 128–135) Soudní dvůr konstatoval, že pojem ‚úmyslný trestný čin stíhaný z úřední povinnosti‘ je obzvláště obecný a může se vztahovat na velké množství trestných činů bez ohledu na jejich povahu a závažnost, což může vést k nediferencovanému a generalizovanému shromažďování biometrických a genetických údajů většiny obviněných. Proto vnitrostátní právní úprava, která stanoví systematické shromažďování biometrických a genetických údajů každého obviněného z úmyslného trestného činu stíhaného z úřední povinnosti, je v zásadě v rozporu s požadavkem uvedeným v čl. 10 směrnice 2016/680, podle kterého musí být zpracování zvláštních kategorií údajů uvedených v tomto článku povoleno ‚pouze tehdy, pokud je zcela nezbytné‘. Jinak řečeno, pouhá skutečnost, že je osobě sděleno obvinění z úmyslného trestného činu stíhaného z úřední povinnosti, nemůže být považována za skutečnost, která sama o sobě umožňuje předpokládat, že shromažďování biometrických a genetických údajů je zcela nezbytné s ohledem na cíle, které sleduje, a s ohledem na porušení základních práv, zejména práva na respektování soukromého života a ochrany osobních údajů. Vnitrostátní právní úprava tudíž musí umožňovat posouzení naprosté nezbytnosti shromažďování biometrických a genetických údajů se zohledněním všech relevantních skutečností, jako jsou zejména povaha a závažnost údajného trestného činu, pro který je sděleno obvinění, konkrétní okolnosti tohoto trestného činu, případná souvislost uvedeného trestného činu s jinými probíhajícími řízeními, předcházejícími soudnímu řízení, anebo individuální profil dotčené osoby.

Česká právní úprava tento eurokonformní výklad umožňuje. Jak zdůraznil též Soudní dvůr v rozsudku ve věci C-57/23 (viz bod 89), policii přiznává pouze možnost odebírat biometrické a genetické a další identifikační údaje u osob obviněných nebo podezřelých ze spáchání úmyslného trestného činu. Zároveň česká právní úprava (jak je vykládána vnitrostátními soudy) neumožňuje systematické shromažďování osobních údajů

nebo shromažďování prováděné v rozporu zejména se zásadou minimalizace či (naprosté) nezbytnosti zpracování údajů, neboť definuje dostatečně přesným způsobem cíle a účely takového zpracování osobních údajů (viz výše rozsudek pátého senátu č. j. 5 As 327/2022-48), a zároveň při zachování záruk subjektu údajů předpokládá zohlednění všech okolností rozhodných pro striktní posouzení (naprosté) nezbytnosti zpracování osobních údajů.

Jak k tomu přílehavě uvedl pátý senát v rozsudku č. j. 5 As 327/2022-48, „správním soudům nic nebrání za nezákonný zásah považovat pouze zpracování biometrických údajů pro nesplnění podmínky „naprosté nezbytnosti“ zpracování a ve vztahu ke zpracování ostatních osobních údajů žalobu zamítnout. Stejně tak policejní orgán může přistoupit k provedení jednotlivých identifikačních úkonů, není nucen tak činit paušálně ani získávat všechny osobní údaje, o nichž § 65 zákona o policii pojednává (...). S podmínkou naprosté nezbytnosti by naopak byla v rozporu právní úprava vyžadující systematické shromažďování biometrických a genetických údajů každého obviněného z úmyslného trestného činu, tj. bez možnosti zvážení naprosté nezbytnosti zpracování (viz blíže bod 135 rozsudku ve věci C-205/21). Nejvyšší správní soud upozorňuje, že relativně vysoká obecnost účelu zpracování stanoveného v § 65 odst. 1 zákona o policii implikuje v případě citlivých údajů potřebu o to přísnějšího posouzení, zda jsou dány specifické okolnosti svědčící o „naprosté nezbytnosti zpracování“, tj. zejména, zda účelu zpracování nelze dosáhnout prostřednictvím jiných kategorií údajů než těch vyjmenovaných v čl. 10 směrnice 2016/680 (přiměřeně srov. bod 82 rozsudku ve věci C-57/23 či bod 127 rozsudku ve věci C-205/21).“

Nejvyšší správní soud se konečně zabýval i třetí odpovědí Soudního dvora ve věci C-57/23. Jak plyne z odůvodnění napadeného rozsudku, městský soud vyhodnotil provedení (všech) identifikačních úkonů policií jako nezákonný zásah. Přestože není patrné, že by po jejich provedení došlo k zásadní změně poměrů, které by při prospektivním pohledu mohly další uchovávaní původně nezákonně získaných osobních údajů ospravedlnit (lze si představit situaci, kdy např. dotyčná osoba bude později obviněna ze spáchání relevantního úmyslného trestného činu a dojde tak ke vzniku podmínek odůvodňujících provedení identifikačních úkonů; v takovém případě by zřejmě bylo jednak nevhodné, jednak zbytečně zatěžující dotyčnou osobu, aby policie původně získané identifikační údaje vymazala a obratem dotyčnou osobu vyzvala k podstoupení nových věcně totožných identifikačních úkonů), a městský soud tak mohl s ohledem na § 87 odst. 2 s. ř. s. bez dalšího přistoupit k formulaci zákazového a případně příkazového výroku, zabýval se i samotnou otázkou jejich uchovávaní. A i ve vztahu k problematice uchovávaní získaných identifikačních údajů dospěl k závěru o nedostatečnosti právní úpravy.

Ani s tímto závěrem ovšem Nejvyšší správní soud nesouhlasí. V své řadě zde uvádí, že Ústavní soud se ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/18 z důvodu nedostatku aktivní legitimace navrhovatele nezabýval přezkumem ústavnosti § 65 odst. 5 zákona o policii a návrh v tomto rozsahu odmítl.

Nejvyšší správní soud se pak otázkou dostatečnosti právní úpravy uchovávaní získaných identifikačních údajů dříve přímo nezabýval. Přesto lze např. z rozsudků č. j. 5 As 254/2019-49, body 17 a 18, a č. j. 5 As 241/2019-46, body 18 a 19, dovodit, že v případě ex post žádosti o výmaz osobních údajů má příslušný orgán provést test přiměřenosti a v jeho rámci zejména zohlednit dobu, která od spáchání trestného činu uběhla, stejně jako další chování pachatele.

pokračování

V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud učinil časové hledisko uchovávání získaných identifikačních údajů předmětem předběžných otázek předložených Soudnímu dvoru. V návaznosti na jeho třetí odpověď v rozsudku ve věci C-57/23 pak shledal, že česká právní úprava i v tomto blíže specifikovaném rozsahu odpovídá požadavkům směrnice 2016/680 plynoucím zejména z jejich čl. 4 odst. 1 písm. e) a čl. 5 ve spojení s čl. 10.

Česká právní úprava nestanoví maximální časový limit pro uchovávání získaných identifikačních údajů. To samo o sobě není v rozporu s unijní úpravou, neboť ta po členských státech nevyžaduje povinnost stanovit absolutní časové limity, po jejichž uplynutí by osobní údaje musely být automaticky vymazány, ani pro uchovávání zvláštních kategorií (citlivých) osobních údajů (viz bod 101 rozsudku ve věci C-57/23, či bod 52 rozsudku ve věci C-118/22 [rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 30. 1. 2024, Direktor na Glavna direksia „Natsionalna politisia“ pri MVR – Sofia, C-118/22, ECLI:EU:C:2024:97], čl. 5 směrnice 2016/680). Časové omezení uchovávání získaných identifikačních údajů je na vnitrostátní úrovni upraveno zejména prostřednictvím kombinace ustanovení § 65 odst. 5 (a zrcadlově § 79 odst. 2) a § 82 zákona o policii. Podle prvního z uvedených ustanovení (vzhledem ke dni vyhlášení napadeného rozsudku městského soudu ve znění účinném do 27. 6. 2022) policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro vyjmenované legitimní účely. Podle § 82 odst. 1 zákona o policii pak policie nejméně jednou za 3 roky prověří, jsou-li osobní údaje zpracovávány pro účely uvedené v § 79 odst. 1 nadále potřebné pro plnění jejich úkolů v této oblasti.

Takto koncipovaná norma je z hlediska třetí odpovědi Soudního dvora ve věci C-57/23 dostačující. V první řadě stanoví pro policii nejdéle tříletou lhůtu pro pravidelný přezkum potřebnosti dalšího zpracovávání získaných identifikačních údajů pro stanovené cíle a účely, čímž formálně vyhovuje čl. 5 směrnice 2016/680. Délku této lhůty Nejvyšší správní soud hodnotí jako přiměřenou. V tomto ohledu vzal v úvahu, že právě tříletou délku zákonodárce přisuzuje nejobecnějším lhůtám či dobám v soukromém i veřejném právu – např. obecné promlčecí lhůtě v civilních vztazích (§ 629 odst. 1 občanského zákoníku), lhůtě pro stanovení daně (§ 148 odst. 1 daňového řádu) či základní době promlčení trestní odpovědnosti [§ 34 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku] apod. Daná lhůta dále zohledňuje faktickou splnitelnost uložené povinnosti. Prověřování potřebnosti dalšího zpracovávání osobních údajů z povahy věci zajisté nemá být bezduchou činností, ale naopak činností s určitou administrativní, personální a časovou náročností. Stanovení příliš krátké lhůty, kterou by s ohledem na počet uchovávaných vzorků a údajů nebylo reálné plnit ani při vynaložení rozpočtově přiměřených prostředků, by se nakonec mohlo jevit kontraproduktivní a vést k frustraci jak na straně dotčených subjektů údajů, tak na straně příslušných orgánů státní správy. V tomto ohledu shledává kasační soud podstatným, že lhůta je nastavena pružně a nevylučuje, aby v tříletém intervalu došlo i bez existence nových relevantních okolností k častějšímu než pouze jedinému přezkoumání potřebnosti dalšího zpracovávání osobních údajů. A klíčovou skutečností je v daném ohledu povinnost plynoucí z § 65 odst. 5 zákona o policii, totiž reagovat i na změnu okolností a získané identifikační údaje zlikvidovat (vymazat), jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro stanovené cíle a účely. Nad rámec uvedeného je pak zásadním korekčním prvkem na straně subjektů údajů zakotvení práva žádat, a to i opakovaně, o výmaz uchovávaných osobních údajů (viz níže).

Popsané nastavení dle Nejvyššího správního soudu vyjadřuje spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými protichůdnými veřejnými a soukromými zájmy, tedy mezi zájmem státu na co

nejefektivnějším fungování databáze pro stanovené legitimní cíle a účely (což lze ideálně dosáhnout uchováváním maximálního množství informací o maximálním počtu subjektů údajů po maximální možné dobu) a zájmem jednotlivců na jejich informačním sebeurčení a respektování jejich soukromého života (což lze naopak ideálně dosáhnout tehdy, pokud identifikační údaje osob nebudou nijak shromažďovány).

Pokud jde o samotný obsah prověřování nezbytnosti dalšího uchovávání získaných identifikačních údajů ve smyslu § 65 odst. 5 a § 82 odst. 1 zákona o policii, je zřejmé, že policie (popř. posléze správní soud) musí hodnotit obdobné okolnosti jako při zvažování, zda vůbec provede identifikační úkony dle § 65 odst. 1 téhož zákona. Přitom zjišťuje, zda nepřistoupily nové relevantní okolnosti způsobilé ovlivnit obecně zmírňující účinky plynutí času vedoucí k postupnému slábnutí důvodů vedoucích původně k získání identifikačních údajů dané osoby. V tomto ohledu tak musí vedle dosavadní délky uchovávání posuzovat povahu a závažnost trestného činu, který vedl k obvinění či odsouzení, případný zvláštní kontext, v němž byl tento trestný čin spáchán, jeho případnou souvislost s jinými probíhajícími řízeními a nepochybně také profil dané osoby (viz bod 67 rozsudku Soudního dvora ve věci C-118/22; srov. též např. v mezidobí vydaný rozsudek NSS ze dne 26. 2. 2026, č. j. 2 As 173/2021-35, bod 35). Při řádném a striktním zohlednění těchto okolností pak podmínku naprosté nezbytnosti dalšího uchovávání ve smyslu čl. 10 směrnice 2016/680 splňuje i uchovávání biometrických a genetických údajů (viz bod 67 rozsudku Soudního dvora ve věci C-118/22).

Požadavek naprosté nezbytnosti uchovávání identifikačních údajů přitom může být v konkrétním případě naplněn i po velmi dlouhou dobu. Dle Soudního dvora ostatně nelze vyloučit uchovávání biometrických a genetických údajů osob, které již byly pravomocně odsouzeny, až do jejich smrti, a to zejména proto, aby bylo možné ověřit jejich případnou účast na jiných trestných činech, a tedy stíhat a odsoudit pachatele těchto trestných činů. Je totiž třeba vzít v úvahu význam tohoto typu údajů pro trestní vyšetřování, a to i mnoho let poté, co byly skutky spáchány, zejména pokud se jedná o závažné trestné činy (v tomto smyslu viz ESLP, 13. února 2020, Gaughran v. Spojené království, CE:ECHR:2020:0213JUD004524515, bod 93) (viz bod 66 rozsudku ve věci C-118/22).

Odkázal-li Soudní dvůr na rozsudek Gaughran v. Spojené království (stížnost č. 45245/15), nutno uvést, že ESLP v něm v návaznosti na svou dlouhodobou judikaturu zdůraznil, že v případě předem časově neohrazeného uchovávání identifikačních údajů musí mít subjekt údajů k dispozici účinné záruky práv, délka uchovávání osobních údajů musí odpovídat závažnosti spáchaného trestného činu, musí být zohledněna nezbytnost dalšího uchovávání osobních údajů a subjektu údajů musí být umožněno žádat o výmaz údajů, pokud se jejich další uchovávání nejeví nezbytné s ohledem na povahu trestného činu, věk dané osoby, dobu, která již uplynula, a současnou osobnost (osobnostní profil) dotyčného, přičemž tento přezkum nesmí být pouze hypotetický.

Ze zmiňované dřívější judikatury ESLP (srov. např. rozsudky ze dne 2. 6. 2020, Trajkovski a Chipovski proti Severní Makedonii, stížnosti č. 53205/13 a č. 63320/13, ze dne 22. 6. 2017, Aycaguer proti Francii, stížnost č. 8806/12, ze dne 4. 6. 2013, Antonio Peruzzo a Uwe Martens proti Německu, stížnosti č. 7841/08 a č. 57900/12 a ze dne 4. 12. 2008, S. a Marper proti Spojenému království, stížnosti č. 30562/04 a č. 30566/04) plyne, že tyto významné faktory, včetně síly podezření (strength of the suspicion) v případě, kdy domnělý

pokračování

pachatel nebyl ze spáchání trestného činu usvědčen, hrají roli z hlediska posuzování přiměřenosti jakéhokoli uchovávání získaných identifikačních údajů.

Česká právní úprava, jak je vykládána dostupnou a dostatečně předvídatelnou judikaturou, předpokládá hodnocení všech těchto faktorů v rámci posuzování, zda je zpracovávání (a tedy i další uchovávání) získaných identifikačních údajů (zcela) nezbytné. Lze z ní dovodit povinnost policie nejen k pravidelnému přezkumu v přiměřené lhůtě, ale též povinnost provést aktualizaci hodnocení nezbytnosti v návaznosti na změny rozhodných poměrů (v této souvislosti srov. též informační povinnosti plynoucí z § 82 odst. 3 zákona o policii ve znění účinném do 31. 7. 2025, nyní jde o odst. 2), např. na relevantní ‚změny trestněprávního statusu subjektu údajů‘ (srov. body 103, 106 rozsudku Soudního dvora ve věci C-57/23, které akcentují zejména situaci skončení trestního stíhání bez shledání viny pachatele; srov. však též např. bod 61 rozsudku ve věci C-118/22 ohledně vztahu mezi uchováváním identifikačních údajů a institutem zablazení odsouzení, resp. existencí záznamu v rejstříku trestů). A co je podstatné, stanoví povinnost tyto údaje vymazat, není-li již jejich uchovávání nadále (zcela) nezbytné pro sledované účely.

Pokud pak jde o záruky práv subjektů údajů, resp. povinnosti tyto záruky poskytnout, nutno v první řadě poukázat na závěr Ústavního soudu o jejich dostatečnosti (byť ve vztahu k předvolání či výzvě k podstoupení identifikačních úkonů; viz nálezn sp. zn. Pl. ÚS 7/18, bod 78). Ve shodě s pátým senátem (5 As 327/2022) pak lze poukázat na pravidla uvedená v § 79 a násl. zákona o policii a dále na skutečnost, že další zásady a pravidla pro zpracování osobních údajů blíže rozvádí zákon o zpracování osobních údajů, a to ve vztahu k úkolům policie zejména v části první hlavy III. Tento zákon mimo jiné upravuje právo subjektu údajů na přístup k osobním údajům, právo na opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů, možnost požádat Úřad pro ochranu osobních údajů o ověření zákonnosti zpracování osobních údajů, možnost podat tomuto úřadu stížnost a předpokládá i soudní ochranu. S odkazem na argumentaci uvedenou výše zde postačí uvést, že právě kombinace možnosti subjektu údajů žádat o výmaz uchovávaných osobních údajů dle § 29 zákona o zpracování osobních údajů s následným soudním přezkumem významným způsobem doplňuje shora popsany mechanismus prověřování délky uchovávání identifikačních údajů prováděného z úřední povinnosti. Vedle toho zákon o zpracování osobních údajů ukládá povinnosti spravujícímu orgánu, jakož i případnému zpracovateli, a to zejména povinnosti technické, organizační, evidenční zajišťující s přihlédnutím k povaze, rozsahu, okolnostem, účelům a rizikům zpracování osobních údajů plnění zákonem stanovených zásad ochrany osobních údajů.“

[53] Ani v nyní projednávané věci nemá zdejší soud důvod odchýlit se od citovaných závěrů, a proto se naopak se závěry městského soudu o nedostatečnosti posuzované vnitrostátní úpravy nemohl ztotožnit.

IV.d) Přiměřenost zásahu

[54] Pro otázku zákonnosti provedených identifikačních úkonů i následného uchovávání takto získaných osobních údajů v nynější věci je tedy rozhodné posouzení jejich přiměřenosti. Takové posouzení musí vždy provést správní orgán, který identifikační úkony vykonává, s touto úvahou však nutně nemusí při tomto samotném úkonu seznamovat subjekt údajů. Test proporcionality však musí v každém případě provést, po zvážení

argumentů účastníků řízení k této otázce, soud v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33, a ze dne 17. 5. 2022, č. j. 9 As 124/2018-46).

[55] Jak již bylo konstatováno, přestože městský soud dospěl v některých částech odůvodnění napadeného rozsudku k závěru o nedostatečnosti právní úpravy, zároveň tuto právní úpravu na případ žalobce aplikoval a provedl test proporcionality požadovaný judikaturou. Nejvyšší správní soud se však ani s jeho závěry k této otázce, navíc velmi spíše odůvodněnými, neztotožnil.

[56] Zdejší soud v první řadě souhlasí s oběma stěžovateli, že městský soud hrubě podcenil skutečnost, že žalobce byl v době provedení identifikačních úkonů (dne 10. 11. 2014) již pravomocně odsouzen za spáchání trestných činů, které byly projevem politického extremismu a rasismu, a právě za obdobnou trestnou činnost byl v době provedení identifikačních úkonů znovu trestně stíhán a následně odsouzen. Městský soud se ohledně této recidivy spokojil s konstatováním, že k vyšetření trestného činu dle § 404 trestního zákoníku, který podle něj žalobce opakovaně spáchal, profil DNA ani otisky prstů nijak nepomohou.

[57] Dle výroku trestního příkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 10. 6. 2013, č. j. 1 T 115/2013-43, však byl žalobce společně se dvěma dalšími osobami odsouzen za skutek spočívající v tom, že tito tři spolupachatelé *„dne 18. 5. 2013 kolem 19.00 hodin v L.-J., v ulici H. č. p. 294, z balkonu ve 3.patře panelového domu společně pokřikovali do ulice H. nejprve na poškozeného (...), nar. (...), že je ‚černá mrdka, ty se tady procházíš s bílým klukem, kde jsi ho vymrdal ty černá mrdko‘, při této vulgární rasistické nadávce všichni natahovali pravé ruce ve znamení nacistického pozdravu a vykřikovali heslo ‚Sieg Heil!‘, a zanedlouho poté pokřikovali na poškozenou (...), nar. (...), ‚Ty černá špíno, mrdko, černá hubo‘, a rovněž všichni vykřikovali heslo ‚Sieg Heil!‘ a ‚Heil Hitler!‘“*, tedy podle okresního soudu jednak veřejně projevovali sympatie k hnutí uvedenému v § 403 odst. 1 trestního zákoníku, jednak veřejně hanobili etnickou skupinu a spáchali takový čin nejméně se dvěma osobami, čímž naplnili skutkovou podstatu nejen trestného činu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku, ale též trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Za to byli zmíněným okresním soudem odsouzeni k úhrnnému trestu odnětí svobody na 8 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 1 roku.

[58] Ani ne rok po tomto odporném verbálním (i nonverbálním) projevu spočívajícím mj. v pokřikování rasistických nadávek na kolemjdoucí osoby romské národnosti (na ženu a na muže doprovázejícího nezletilého) se žalobce dopustil dalšího extrémistického trestného činu, v souvislosti s nímž mu byly provedeny identifikační úkony a za něž byl posléze rovněž pravomocně odsouzen. Jak totiž vyplývá z výroku rozsudku Okresního soudu v Teplicích ze dne 9. 7. 2015, č. j. 7 T 9/2015-169, žalobce byl shledán vinným tím, že *„dne 29. 3. 2014 v době od 14.00 hod do 17.00 hod v Duchcově v okrese Teplice na náměstí Republiky byl za účasti mnoha dalších osob (minimálně dalších pěti) v průběhu shromáždění a následného pochodu Dělnické strany sociální spravedlnosti oblečen do černého trika s viditelným modifikovaným vyobrazením tzv. slunečního kola umístěným mezi dvěma lvy, kdy uvedený*

pokračování

symbol je užíván jako zástupný místo hákového kříže a zároveň je jednou z variant symbolů ruské neonacistické hudební skupiny Kolovrat známé svým rasistickým, fašistickým a protizidovským zaměřením, kdy uvedené grafické provedení poukazuje i na spojitost s českým neonacistickým uskupením Sons of Bohemia, kdy tento symbol byl zneužit nacistickou propagandou a je dodnes užíván neonacistickými uskupeními, jako například SONS OF BOHEMIA nebo ODPOR, tedy veřejně projevoval sympatie k hnutí prokazatelně směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, blásajících rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob“. Tím žalobce podle citovaného trestního rozsudku spáchal trestný čin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku, za což byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 1 rok, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 2 let.

[59] Jak přitom vyplývá z fotodokumentace a ze znaleckého posudku ze dne 24. 6. 2014, které jsou součástí pomocného trestního spisu, symbol, který žalobce nosil viditelně na triku v průběhu shromáždění a pochodu uvedené krajně pravicové politické strany, rozhodně nelze považovat za nějaké nevinné vyobrazení „sluníčka“, ale jde tvarem o jednu z forem svastiky, která se od „klasického“ hákového kříže liší v podstatě jen tím, že má více ramen, a jako taková byla stejně jako jiné obdobné, původně mytologické symboly, zneužita nacistickým a též neonacistickým hnutím. Podle uvedeného posudku *„[u]živatelé těchto a podobných symbolů jsou prakticky výlučně členové či sympatizanti radikálních uskupení, propagujících rasovou, národnostní, náboženskou nesnášenlivost, nenávist a násilí směřující k potlačení práv a svobod člověka“.* Posudek dále uvádí české i zahraniční příklady těchto uskupení.

[60] V kontextu této recidivy extrémistické a rasově motivované trestné činnosti žalobce měl městský soud hodnotit přiměřenost provedených identifikačních úkonů i uchování takto získaných osobních údajů, a nikoliv tuto trestnou činnost (i přes jisté uznání její typové závažnosti) bagatelizovat. Podle názoru Nejvyššího správního soudu není rozhodné, že žalobce se dopustil „pouze“ přečinů, a nikoliv zločinů, ani to, že i v druhém případě byl odsouzen „pouze“ k podmíněnému trestu odnětí svobody, a to „pouze“ na 1 rok v rámci trestní sazby 6 měsíců až 3 let. Jistěže si lze představit i výrazně závažnější příklady trestné činnosti tohoto typu, především ty, které již mají jednoznačně násilnou povahu. Podstatná je však v tomto případě samotná mimořádná typová závažnost extrémistické a rasově motivované trestné činnosti, která je dána mj. právě tím, že jde, jak uvádí znalecký posudek, o propagaci rasové, národnostní, náboženské či jiné nesnášenlivosti a nenávisti vůči konkrétním skupinám obyvatel, pokud ne přímo o propagaci násilí, takže hrozba, že tato činnost, ať již v podobě „*hate speech*“, jejíž extrémní formy se žalobce dopustil v prvním případě, nebo v podobě otevřeného nošení nacistických a rasistických symbolů, jako tomu bylo v případě druhém, vždy bezprostředně hrozí přerůst v otevřené násilí vůči takto stigmatizovaným osobám, což se také nejen v hrůzném měřítku Třetí říše a jí spáchaného holocaustu a dalšího masového vraždění, ale i v měřítku méně nápadném, avšak pro samotnou existenci demokratické společnosti a jejího právního státu stále velmi nebezpečném, i v novodobé historii České republiky mnohokrát stalo. Byť jistě přesný průběh některých těchto konkrétních kauz, na které poukazoval stěžovatel b) ve své kasační stížnosti, by musel být předmětem dokazování, jak uvádí ve svém vyjádření žalobce, samotná typová závažnost rasově motivované a extrémistické trestné činnosti i to, že tuto společenskou patologii v poslední době dále zesilují takto motivované projevy nenávisti na

internetu a sociálních sítích, jakož i skutečnost, že krajně pravicovou rétoriku často přebírají i etablované parlamentní strany, přičemž právě severní Čechy, kde se žalobce popsané trestné činnosti dopouštěl, náleží mezi regiony v daném ohledu nejvíce postižené, patří mezi skutečnosti obecně známé, které dokazovat netřeba.

[61] V daném kontextu hodnotí Nejvyšší správní soud rovněž poznámku městského soudu o tom, že k vyšetření samotného trestného činu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 trestního zákoníku DNA ani otisky prstů nijak nepomohou. Vzhledem k profilu žalobce jakožto pachatele popsané trestné činnosti nebylo totiž možné ani v době provedení identifikačních úkonů, ani v době pozdější, kdy rozhodoval městský soud, právě riziko, že jeho recidivující trestná činnost přeroste i do násilné kriminality, rozhodně podceňovat, přičemž k odhalení takové trestné činnosti by již zmiňované osobní údaje rozhodně mohly napomoci. Navíc Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem b) i v tom, že u pachatelů rasově motivované a extrémistické činnosti je obecně významný překryv i s „běžnou“, např. majetkovou kriminalitou a ani takovou možnost nebylo lze v případě žalobce vyloučit.

[62] Nejvyšší správní soud uzavírá, že na rozdíl od městského soudu shledal ve smyslu § 65 odst. 1 zákona o Policii ČR a k ní se vztahující ustálené judikatury provedení identifikačních úkonů u žalobce i následné uchovávání takto získaných osobních údajů pro plnění úkolů Policie ČR v podobě předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti jako nezbytné a ve vztahu k povaze trestné činnosti žalobce i jeho osobě jakožto přiměřené.

[63] Pokud jde o dobu uchovávání daných osobních údajů, odůvodnil městský soud svůj závěr o její nepřiměřenosti ještě stručněji, než jak se vyjádřil k jejich získání. Pokud považoval, jak již bylo konstatováno, toto uchovávání po dobu 7 a půl roku za „*dlouhou dobu, která není ve vztahu přiměřenosti k povaze výše popsané trestné činnosti, kterou žalobce v minulosti spáchal*“, pak tato úvaha nemůže obstát již jen z toho důvodu, že Nejvyšší správní soud zhodnotil, jak je popsáno výše, povahu trestné činnosti žalobce odlišně. Navíc městský soud nijak nevysvětlil, proč považuje právě 7 a půl roku v daném případě za příliš dlouhou, tedy nepřiměřenou dobu. V dalším řízení bude v každém případě na městském soudu, aby zhodnotil přiměřenost uchování osobních údajů žalobce, bude-li stále trvat, ke dni vydání svého nového rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).

V.

Závěr a náklady řízení

[64] Nejvyšší správní soud shledal obě kasační stížnosti důvodnými, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Byť ani jedna kasační stížnost nesměřovala dle svého obsahu [a u stěžovatele b) ani dle svého petitu] proti výroku IV. rozsudku městského soudu, jímž městský soud žalobu „*ve zbytku*“ zamítl, zrušil Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 3 s. ř. s. celý tento rozsudek, neboť je zřejmé, že by samotný tento výrok, bez dosavadních výroků I. až III., nemohl existovat.

pokračování

[65] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. dubna 2026

JUDr. Jakub
Camrda
předseda senátu